

Foto: J. Claessens.

der wordt. Toch is het voordeel bij deze groep nog f 39,55 per mestvarkensplaats per jaar in vergelijking met de borgen.

Wanneer beren lichter worden afgeleverd, heeft dit een duidelijk negatief effect op de voeropname en de groeisnelheid. De voederconversie en de slachteigenschappen veranderen hierdoor niet wezenlijk.

Kortingen beren

Door de zeer beperkte afzetmogelijkheden van berenvlees worden door de slachterijen voor beren extra kortingen toegepast.

De hoogte van deze kortingen is bepalend of het financieel aantrekkelijk is beren te mesten in plaats van borgen. Uitgaande van de resultaten van dit onderzoek en het huidige classificatiesysteem brengen beren en borgen, bij een gelijke hokbezetting en normaal eindge-

wicht, evenveel op, wanneer de-korting voor beren f 0,23 per kg geslacht gewicht is.

Bij de groep beren, die op een lager eindgewicht is afgeleverd maar waarbij één beer per hok meer is opgelegd, is geen financieel voordeel meer aanwezig wanneer de korting voor de beren f 0,18 per kg geslacht gewicht is. Bij deze laatste groep moet nog worden opgemerkt, dat geen rekening is gehouden met een iets hogere voerprijs, omdat naar verhouding meer startvoer of babybiggenvoer wordt opgenomen.

Het lagere eindgewicht kan ook tot gevolg hebben dat meer dieren in een gewichtsklasse worden ingedeeld waarvoor extra kortingen gelden.

De kortingen die de slachtlijn op dit moment hanteert, hebben tot gevolg dat het financieel niet aantrekkelijk is beren te gaan mesten.

HET EFFECT VAN DIRECT BEERCONTACT

ir. A. Slijkhuis
Onderzoeker Reproductie
Proefstation voor de
Varkenshouderij
te Rosmalen

Het niet tijdig berig worden van gelten is op veel fok- en vermeerderingsbedrijven een probleem. Het gevolg hiervan is dat gelten, die nodig zijn voor de vervanging van zeugen, niet in de gewenste periode kunnen worden geïmagineerd of gedekt. De minder productieve zeugen moeten daardoor langer aangehouden worden óf er blijven plaatsen in de kraamstal leeg. Dit heeft een directe negatieve invloed op de biggenproductie van het bedrijf.

De leeftijd waarop een gilt voor het eerst in bronst komt, wordt door vele factoren beïnvloed. Voorbeelden zijn genetische aanleg, voeding en huisvesting. Het toepassen van hormooninjecties is een manier om gelten toch tijdig berig te krijgen. De vraag is echter of via huisvesting en bedrijfsvoering het berig worden van gelten positief beïnvloed kan worden, zodat hormooninjecties niet of minder nodig zijn.

De aanwezigheid van een beer is één van de meest effectieve factoren om opfokzeugen berig te krijgen; daarnaast zijn zaken als transport, verhokken of veranderingen in groepssamenstelling in meer of mindere mate van invloed. Vaak wordt de beer in de omgeving van gelten gehuisvest; een direct beercontact is hierbij soms mogelijk. Om na te gaan in hoeverre direct beercontact het berig worden van gelten stimuleert, is er op het Varkensproefbedrijf in Sterksel een proef uitgevoerd.

Proef

Op een leeftijd van 7-9 maanden zijn gelten (Duroc x Nederlands Landvarken) vanuit de opfokafdeling in groepen verplaatst naar een groepshok met een halfroostervloer. Bij de groepen is er vervolgens om en om, bij de ene groep wel en bij de andere niet, een beer in het hok geplaatst.

De beer bleef maximaal 4 dagen in het hok bij de gelten. Na 7 dagen zijn de gelten verplaatst naar een andere afdeling. De gelten, die 14 dagen na de eerste keer verplaatsen nog niet berig waren gezien, werden behandeld met PG600.

Het effect van beercontact wordt door het gebruik van PG600 sterk vertroebeld. Daarom kunnen alleen de eerste 14 dagen na het verplaatsen in ogenschouw worden genomen. Het blijkt dan, dat de dieren met beercontact

Foto: W. Emmens.

iets vlotter berig werden dan die zonder beercontact (zie figuur 1). Alleen in de periode van 5-9 dagen na het verplaatsen was er sprake van een wezenlijk verschil in percentage berig geworden dieren. Op dag 9 na verplaatsing was van de groep met beercontact 49,2% berig gezien en van de groep zonder beercontact 36,3%. De uitval en het afbigpercentage waren niet duidelijk verschillend voor de groepen. Tabel 1 laat deze cijfers zien.

Geconcludeerd kan worden, dat er maar weinig effect van direct beercontact op het berig worden van gelten (7-9 maanden oud) was. Daarbij moet worden opgemerkt, dat waarschijnlijk een deel van de opfokzeugen al vóór het verplaatsen berig is geweest. Veel effect van verplaatsen en beercontact is dan niet te verwachten.

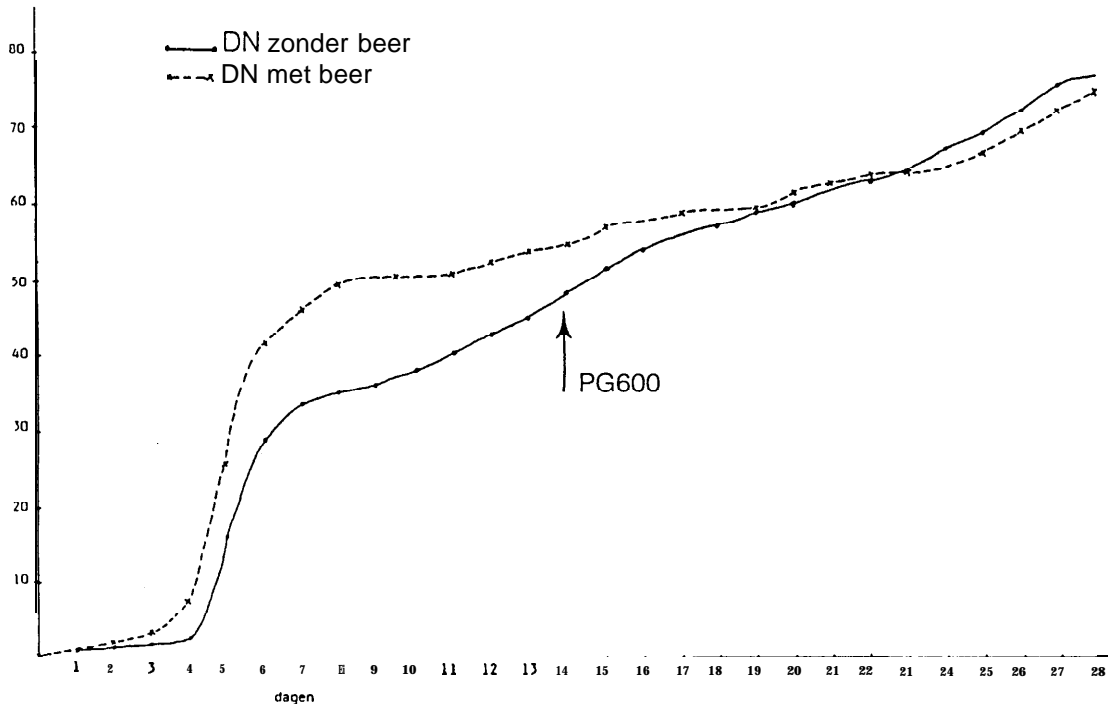
Buitenlands onderzoek

Uit diverse buitenlandse onderzoeken blijkt, dat wanneer beercontact pas op een leeftijd van 6 maanden of ouder plaats heeft, er weinig effect te verwachten is ten aanzien van het eerder berig worden. Een dagelijks contact met oudere beren, gedurende 20 à 30 minuten, op een leeftijd van 5 tot 5,5 maanden geeft het beste resultaat. Het contact moet niet op een te jonge leeftijd tot stand worden gebracht, omdat de gelten er dan nauwelijks gevoelig voor zijn en bovendien aan dat contact kunnen wennen. Deze proeven zijn 10 tot 20 jaar geleden in Engeland uitgevoerd met Large-White en Engels Landras; door selectie, andere rassen of kruisingen, is het mogelijk dat de leeftijd waarop het eerste beercontact moet plaatsvinden iets vroeger of iets later komt te liggen dan de genoemde 5-5,5 maanden. Verder is geconstateerd dat gelten, die zijn opgefokt in de buurt van de beer, duidelijker bronstverschijnselen tonen dan gelten die tijdens de opfokperiode helemaal geen beercontact hebben gehad.

Het beste is om dekrijpe gelten in de buurt van de beer, maar niet direct naast een beer te huisvesten. De gelten, gehuisvest naast een beer, zijn bij de bronstdetectie minder gevoelig voor de stimuli van de beer en vertonen daardoor geen of een slechte sta-reflex.

Nieuw onderzoek

In het algemeen zijn gelten op een leeftijd van 7 à 8 maanden voldoende ontwikkeld om geïnsemineerd te worden. Als gelten worden geïnsemineerd bij de tweede of derde bronst

Figuur 1: Verloop van het in bronst komen na verplaatsing, met of zonder beercontact

s de kans op dracht hoger en de worp groter Jan na insemineren bij de eerste bronst. Dit betekent, dat de gelten op een leeftijd van 3 à 7 maanden voor het eerst berig moeten zijn geweest.

Op de meeste fok- en vermeerderingsbedrijven worden de gelten tot een leeftijd van circa 7 maanden in een aparte afdeling gehuisvest. Contact met oudere beren is daarbij niet mogelijk.

Jit buitenlands onderzoek blijkt, dat voor een effectieve bronstbevordering door middel van beercontact, de opfokzeugjes vanaf een leeftijd van 5 à 5,5 maanden in contact moeten

kunnen komen met een oudere beer gedurende circa een half uur per dag.

Dit heeft dus consequenties voor de huisvesting van de dieren. Op welke wijze één en ander gerealiseerd kan worden hangt sterk af van de situering van de hokken met gelten en het berehok. Een mogelijkheid is om de gelten samen met een gesteriliseerde beer uitloop te geven.

Komend jaar wordt op één van de proefbedrijven een proef opgezet met opfokzeugen, waarbij beercontact plaats vindt op een leeftijd van 5 à 5,5 maanden.

tabel 1

	met beer	zonder beer
Aantal verplaatste gelten	132	171
Leeftijd bij verplaatsen (dagen)	231 ± 16*	237 ± 15"
Gewicht bij verplaatsen (kg)	133 ± 12*	132 ± 12*
% Berig binnen 14 dagen	54	48
Afbigpercentage	82	79
Leeftijd bij afbiggen (dagen)	364 ± 26*	373 ± 26*
Interval verplaatsen-afbiggen (dagen)	135 ± 21"	136 ± 21*
Uitval	18	21

± wil in deze tabel zeggen: plus of min een aantal dagen (of kg.) Voorbeeld: leeftijd bij verplaatsen, met beer, is 231 plus of min 16 dagen. Dat is dus minimaal 215 en maximaal 247 dagen.